

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта (Географія)
галузі знань А Освіта

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

Сумського державного університету
імені А.С. Макаренка.

протокол № 10 від 28 квітня 2025 р.

Голова вченої ради,

ректор Юрій ЛЯННОЙ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю А4 Середня освіта (Географія), галузі знань А Освіта

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 10 від 22 квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

Олеся КОРНУС

Схвалено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

Протокол № 3 від 23 квітня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії
природничо-географічного факультету

Людмила МІРОНЕЦЬ

Перший проректор

Ганна ЗАІКІНА

Керівник Центру забезпечення якості вищої освіти

Оксана ОДІНЦОВА

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю А4 Середня освіта (Географія), галузі знань А Освіта розроблена та внесена кафедрою загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Програма буде реалізовуватися до розробки державного стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 зі змінами від 25.06.2020 р. № 519, основні положення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р зі змінами від 13 грудня 2017 р. № 903, Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024 р., Постанови Кабінету Міністрів України № 1021 від 30.08.2024 р. «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» та з урахуванням Експертного висновку галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми по справі № 1873/АС-23 від 06.11.2023 р.

Розробники освітньої програми:

Корнус Анатолій Олександрович	доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент, гарант освітньої програми.
Горшеніна Світлана Павлівна	директор Конотопського ліцею №10 Конотопської міської ради Сумської області.
Данильченко Олена Сергіївна	доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат географічних наук
Єрмоменко Ольга Олексіївна	здобувачка освіти за ОПП Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського рівня вищої освіти).
Корнус Олеся Григорівна	завідувач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент.

Король Олена Миколаївна	доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат педагогічних наук, доцент.
Міронєць Людмила Петрівна	декан природничо-географічного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат педагогічних наук, доцент.
Сахнюк Віталій Григорович	директор Кролевецького ліцею №6 Кролевецької міської ради Сумської області.
Спасьонова Софія Олександрівна	здобувачка освіти за ОПП Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського рівня вищої освіти).

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Рудишин Сергій Дмитрович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії й методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені А.С. Макаренка;

Горбовцов Геннадій Миколайович – викладач I категорії циклової комісії загальноосвітніх дисциплін та інформаційних технологій ВСП «Путивльський фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»;

Білоус Світлана Миколаївна – директор ліцею Боромлянської сільської ради Охтирського району Сумської області;

Заїка Олег Славович – вчитель географії вищої категорії Конотопського ліцею №10 Конотопської міської ради Сумської області.

Профіль освітньо-професійної програми
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю
A4 Середня освіта (Географія) галузі знань А Освіта

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; Природничо-географічний факультет; кафедра загальної та регіональної географії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – магістр Кваліфікація: Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Географія). Вчитель географії, біології та основ здоров'я.
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю A4 Середня освіта (Географія) галузі знань А Освіта
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний. 90 кредитів ECTS, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми № 6174 23.11.2023 р. Строк дії сертифіката до 01.07.2029 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ОС бакалавр, ОС магістр або ОКР спеціаліст. Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка».
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньо-професійної програми	Програма вводиться з 1 вересня 2025 року, термін дії – до впровадження Стандарту вищої освіти за спеціальністю A4 Середня освіта другого рівня вищої освіти або до закінчення дії сертифікату про акредитацію
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2025
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Комплексна підготовка магістрів освіти – вчителів географії, біології та основ здоров'я закладів загальної середньої (профільної) освіти, здатних на високому рівні забезпечувати компетентнісне навчання географії, біології та основ здоров'я в закладах загальної середньої освіти спираючись на знання й компетентності в галузі педагогіки, психології, методики середньої освіти, вирішувати професійні завдання, що характеризуються невизначеністю та комплексністю умов, здійснювати самостійну освітню (педагогічну) діяльність виконувати наукові дослідження фахово-методичної спрямованості, інтегруватися в український та європейський освітній простір	
3 - Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань А Освіта. Спеціальність A4 Середня освіта (Географія). Об'єкт вивчення: організація і забезпечення освітнього процесу за предметною спеціальністю A4 Середня освіта

	(Географія), додатковою предметною спеціальністю А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини); педагогічні теорії, концепції, методики і сучасні технології навчання географії, біології та основ здоров'я Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади географії, біології та основ здоров'я (достатні для формування інтегральної, загальних та фахових компетентностей), що забезпечують освітню (педагогічну) діяльність, реалізацію сучасних підходів до навчання географії, біології та основ здоров'я у старшій (профільній) школі. Методи, методики та технології: активні та інтерактивні методи навчання; освітні технології та методики навчання, у тому числі технології дистанційного і змішаного навчання. Інструменти та обладнання: обладнання та устаткування, необхідне для формування предметних компетентностей, технічні засоби навчання, друковані й електронні дидактичні матеріали та інтернет-джерела; використання баз інших освітніх установ для проведення виробничих практик. Загальна кількість кредитів підготовки фахівців становить 90 кредитів ЄКТС, з них циклу загальної підготовки – 6 кредитів ЄКТС (6,7%), циклу професійної підготовки – 52 кредити ЄКТС (57,7%), 23 кредити ЄКТС – навчальні дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти (25,6%); практична підготовка (виробнича практика) – 9 кредитів ЄКТС (10%).
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна програма підготовки магістрів має прикладну орієнтацію й спрямована на підготовку здобувачів освіти до професійної діяльності, здатних організовувати й здійснювати освітній процес у закладах загальної середньої освіти. В програмі реалізується інтеграція теоретичної фахової підготовки в галузі географії, біології та основ здоров'я, методики їх навчання, з практичною діяльністю (виробнича педагогічна практика, підготовка та захист кваліфікаційної роботи з елементами наукового дослідження). Структура програми передбачає динамічне та інтерактивне навчання у тому числі із застосуванням технологій дистанційного і змішаного навчання. Забезпечується оволодіння комплексом загальних та спеціальних компетентностей, необхідних фахівцям для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної освіти за вказаною предметною спеціальністю. <u>Професійні акценти</u> – вчитель профільної школи, адаптований до умов освітнього процесу в сучасних закладах загальної середньої освіти освіти. Включені до програми навчальні дисципліни зорієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувача.
Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації	Повна вища освіта в галузі знань А Освіта, за спеціальністю А4 Середня освіта з предметної спеціальності А4 Середня освіта (Географія), у поєднанні з підготовкою, що

	фокусується на розумінні предметної спеціалізації А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Основний фокус – глибока теоретична та практична підготовка, набуття відповідних компетентностей, необхідних для виконання професійних завдань і обов'язків та формування конкурентоспроможного фахівця у галузі середньої освіти, здатності до вирішення професійних завдань, які характеризуються невизначеністю, варіативністю та комплексністю умов, що, в свою чергу, забезпечує можливість подальшої освіти. Ключові слова: <i>освіта, вчитель, технології навчання, географія, біологія та здоров'я людини, педагогіка, фахова середня освіта</i>
Особливості програми	Підготовка вчителів географії, біології та основ здоров'я на засадах компетентнісного та студентоцентрованого підходів з використанням інтерактивних методів навчання, спрямованих на здобуття та розвиток компетентностей, необхідних для професійної діяльності. Особливістю програми є гармонійне поєднання психолого-педагогічних, географічних, біологічних дисциплін у теоретичному та прикладному аспектах і практичної підготовки з методики навчання географії біології та основ здоров'я у старшій/профільній школі для підготовки фахівців, здатних здійснювати компетентнісне навчання і розвиток soft skills учнів з урахуванням українського та європейського досвіду, зокрема щодо досягнення цілей сталого розвитку, розробляти й упроваджувати в освітній процес новітні технології та методи, здійснювати дослідницьку діяльність із залученням сучасних інформаційно-цифрових технологій, реалізовувати концепцію Нової української школи. Обов'язковою є виробнича (педагогічна) практика в закладах загальної середньої освіти (старша школа). Передбачено можливість побудови індивідуальної освітньої траєкторії через вільний вибір дисциплін з каталогу вибіркових дисциплін та місця проходження виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої освіти. Програма спрямована на формування здатності ефективно виконувати функційні обов'язки вчителя географії, біології та основ здоров'я, пов'язані із забезпеченням організації навчально-виховного процесу. У розробленні ОПП ураховано вимоги ринку праці, зокрема освітньої галузі, запити роботодавців та інших стейкхолдерів.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Згідно з Національним класифікатором професій (ДК003:2010 зі змінами й доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 25 жовтня 2021 року №810), фахівці, які здобули освіту за освітньо-професійною програмою, можуть обіймати такі посади: 2320 - Вчитель закладу загальної середньої освіти;

	2322 - Викладач закладу фахової передвищої освіти 2350 - Інші професіонали в галузі освіти та навчання; 2351 - Професіонали в галузі методів навчання;
Подальше навчання	Можливість навчання за програмами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL). Набуття кваліфікацій у системі післядипломної освіти / освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання є студентоцентрованим, проблемно-орієнтованим, практико-орієнтованим, скерованим на особистісний розвиток студентів, закладаються основи для безперервного продовження освіти протягом усього життя. Форми навчання: аудиторні заняття (лекції, семінари, практичні і лабораторні роботи), позааудиторні (консультації, самостійна робота), індивідуальна науково-дослідна діяльність (участь у наукових конференціях, підготовка та захист кваліфікаційної роботи), виробнича практика. Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер. Практичні та лабораторні роботи передбачають роботу з картами, що розвиває навички просторового мислення та орієнтації, практикуми, де студенти працюють з кліматичними, демографічними, економічними та іншими даними, аналізують їх за допомогою географічних інформаційних систем, розгляд і аналіз реальних проблем, таких як зміни клімату, урбанізація, екологічні зміни, вплив діяльності людини на природне середовище, розробку та презентацію уроків з географії й біології, тощо. Застосовується змішане навчання з елементами електронного дистанційного навчання, робота в електронному навчальному середовищі на базі освітньої платформи Moodle та інших навчальних середовищ. Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, евристичний, інтерактивні (діалогічний, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології) й практичні методи навчання (вправи, лабораторні, практичні роботи, практико-орієнтоване навчання), навчання через дослідження, навчання на основі досвіду, електронне навчання на платформі Moodle; інші методи, зумовлені специфікою навчальних дисциплін.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ECTS (A, B, C, D, E, F, FX) та національною шкалою оцінювання (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) за всі види аудиторної, самостійної та інших видів навчальної діяльності, спрямованих на опанування освітньої програми. Види контролю: поточний, семестровий контроль, самоконтроль, підсумкова атестація. Форми контролю: усне/письмове опитування, індивідуальні навчально-дослідні завдання, презентації, реферати, есе, контрольні роботи, тести, заліки, іспити, звіт з практики, підсумкова атестація у вигляді комплексного

	кваліфікаційного іспиту, підготовки та захисту кваліфікаційної роботи. Підсумкова атестація: комплексний кваліфікаційний іспит з біології, методики навчання біології та основ здоров'я і захист кваліфікаційної (магістерської) роботи з географії та методики навчання географії. Оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук у предметних галузях географії, біології та здоров'я людини, проведення наукового дослідження, готовність до інноваційної діяльності, що характеризується комплексністю та різноманітністю педагогічних умов організації навчального процесу в старшій / профільній ланці закладу загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу. ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини, до застосування знань у практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватись принципів тайм-менеджменту. ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, до розробки та презентації освітніх проєктів, до мотивування людей щодо досягнення спільної мети. ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної, дослідницької діяльності. ЗК 6. Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень, прогнозування та презентації їх результатів, до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості. ЗК 7. Здатність грамотно використовувати державну мову у професійній, дослідницькій діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в професійній, інноваційній діяльності. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками інших

	професійних груп різного рівня, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей. ЗК 9. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів в умовах реалізації концепції Нова українська школа, використовувати знання іноземної мови в професійній, інноваційній діяльності. ПК 2. Предметна компетентність з географії як здатність використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з географії при вивченні Землі, окремих країн, регіонів, природних і суспільних територіальних комплексів; здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії, раціонального природокористування для комплексної характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, національному, локальному); здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та картографічними. ПК 3 Предметна компетентність з біології як здатність використовувати систему понять, фактів, законів і теорій, що розкриваються на всіх рівнях організації життя (молекулярному, клітинному, організмовому, популяційно-видовому, біогеоценотичному, біосферному); здатність розуміти зв'язки в біосистемах, між біосистемами і неживою природою, основних властивостей живих систем; розуміння основних екологічних чинників, специфіки адаптацій різних груп живих організмів до екологічних умов та інтеграції біологічних знань на підставі вчення про еволюцію органічного світу. ПК 4 Методична компетентність як здатність використовувати систему теоретичних знань та практичних умінь з методики навчання географії та методики навчання біології і основ здоров'я в ході вирішення професійних завдань; моделювати зміст навчання (старша / профільна школа) відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти; формувати й розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання географії, біології та здоров'я людини. ПК 5. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію щодо країн та

	регіонів, оперувати нею у професійній, дослідницькій діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 6. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній емоційний стан; використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки учнів, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій поважають і враховують права кожного. ПК 7. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. ПК 8. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі з географії, біології та основ здоров'я; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. ПК 9. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного здобувача освіти залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. ПК 10. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично - просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності. ПК 11. Проєктувально-прогностична компетентність як здатність: проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів; прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес. ПК 12. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; організовувати різні види і форми навчально-пізнавальної, дослідницької діяльності учнів, презентувати досягнені результати; здатність організовувати осередки навчання, виховання й розвитку учнів. ПК 13. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати моніторинг та оцінювання результатів навчання
--	--

	учнів на засадах компетентнісного підходу; аналізувати результати навчання; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. ПК 14. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики. ПК. 15. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувані різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.
7 – Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень; концептуальні основи шкільної освіти в галузі географії, біології та основ здоров'я, цілі і завдання навчання географії, біології та основ здоров'я в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої / профільної школи); наукові основи шкільних курсів географії, біології та основ здоров'я. ПРЗ 2. Знати фундаментальні географічні теорії, закони, принципи географії, їхні регіональні та прикладні аспекти, розуміти важливість розвитку мислення й пошанування істини, застосування знань у практичних ситуаціях. ПРЗ 3. Знати методологію наукового пізнання та формування наукової, зокрема географічної картини світу; еволюційні та екологічні закони та принципи, методи та методики проведення науково-педагогічних досліджень. ПРЗ 4. Знати сучасні концепції навчання й виховання, актуальні питання педагогіки та методики навчання географії/біології та основ здоров'я, традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання. ПРЗ 5. Знати й розуміти зміст ключових компетентностей, наскрізні уміння здобувачів освіти, визначені державними стандартами освіти та цілями сталого розвитку; знати й розуміти вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, рівні сформованості їхніх компетентностей. ПРЗ 6. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; форми організації освітнього процесу; види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти з географії, біології та основ здоров'я, вимоги до професійного розвитку вчителя, його форми й види. ПРЗ 7. Знати особливості змістових ліній шкільних курсів географії та біології, змістовне наповнення та спеціальні методики навчання конкретних тем курсів географії та

	біології в старшій / профільній школі в умовах впровадження концепції Нова українська школа; знати види, форми, методики оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, відстеження їх прогресу в навчанні. ПРЗ 8. Знати сучасні інформаційно-цифрові технології, цифрові ресурси для супроводу освітнього процесу та доцільні прийоми їх використання під час навчання географії, біології та основ здоров'я, правила безпеки у цифровому середовищі. ПРЗ 9. Знати основні принципи побудови безпечного освітнього середовища, правила і рекомендації зі здоров'язбереження; принципи побудови конструктивної й безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу. ПРЗ 10. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності, правила використання об'єктів авторського права на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів доброчесної поведінки як в академічній спільноті, так і подальшій педагогічній діяльності.
Уміння	ПРУ 1. Уміти використовувати власну систему знань щодо психолого-педагогічних особливостей різних груп учнів в ході планування, організації та здійснення навчання географії та біології в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої / профільної школи). ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання фундаментальних географічних теорій законів регіонального географічного розвитку, шкільного курсу географії (на рівні старшої / профільної школи) для формулювання та розв'язування завдань різних рівнів складності, зокрема типових, компетентнісних та завдань підвищеного рівня складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 3. Уміти використовувати знання та методи екології біологічних систем, еволюційні закони, принципи функціонування природних та суспільних процесів, використовувати раціональні прийоми розумових дій. ПРУ 4. Уміти доцільно підбирати, адаптувати та використовувати традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання, форми організації навчальних занять, форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів з метою створення творчого освітнього середовища в умовах впровадження концепції Нова українська школа та згідно цілей сталого розвитку. ПРУ 5. Уміти оцінювати ситуацію та/або завдання на основі всебічного аналізу з метою виявлення їхніх суттєвих рис, основних ідей та виявлення шляхів розв'язування; використовувати та вдосконалювати методики навчання конкретних тем курсів географії та біології в закладах середньої освіти (на рівні старшої / профільної школи); сприймати, аналізувати й реалізовувати інновації у

	професійній діяльності в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 6. Уміти організовувати освітній процес відповідно до сучасних вимог, проектувати і проводити уроки різних типів (у тому числі інтегровані) з географії та біології в старшій / профільній школі з урахуванням специфіки навчальних цілей, контингенту учнів в умовах впровадження концепції Нова українська школа. ПРУ 7. Обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; знаходити, переусвідомлювати, доповнювати з різних джерел теоретичні відомості щодо особливостей змістових ліній шкільних курсів географії та біології, грамотно структурувати і подавати відповідний навчальний матеріал доцільно використовувати інформаційно-цифрові технології для підтримки навчально-пізнавального процесу. ПРУ 8. Уміти доцільно використовувати різноманітні форми, методи, прийоми, засоби діагностики навчальних досягнень учнів з географії, біології та основ здоров'я, контролю й оцінювання результатів навчальної діяльності суб'єктів навчання в умовах впровадження концепції «Нова українська школа», відстежувати прогрес учнів у навчанні. ПРУ 9. Уміти формувати й підтримувати інтерес учнів, належний рівень їх мотивації до навчання географії, біології та основ здоров'я в умовах впровадження концепції Нова українська школа; формувати спільноту учнів, у якій поважають і враховують права кожного. ПРУ 10. Уміти виявляти та вирішувати проблеми в професійній діяльності, ефективно планувати, організовувати різні форми позакласної роботи з географії та біології, зокрема дослідницького характеру; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в олімпіадах, конкурсах з географії та біології, популяризувати їх як науки. ПРУ 11. Уміти планувати та проводити науково-педагогічні дослідження, відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії. ПРУ 12. Уміти грамотно використовувати державну мову в процесі професійної, наукової діяльності, чітко та аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття, застосовувати прийоми та методи збагачення мови в контексті використання географічної та біологічної термінології, включаючи назви на географічних картах. ПРУ 13. Уміти використовувати іноземну мову у професійно-інноваційній діяльності.
Комунікація	ПРК 1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури при навчанні географії, біології та здоров'я людини. ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей та цілей сталого розвитку,

	організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів у процесі навчання географії, біології, біології та здоров'я людини. ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних, наукових проблем, базуючись на принципах етики. ПРК 4. Здатність пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення його глобальних проблем.
Автономія і відповідальність	ПРА 1. Мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, бути готовим сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів етики вчителя, академічної доброчесності, тайм-менеджменту. ПРА 2. Бути готовим організовувати освітній процес, ґрунтуючись на основних нормативно-правових актах, санітарно-гігієнічних правилах, правилах і рекомендаціях зі здоров'язбереження молоді; відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження як фізичного так і психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. До реалізації ОПП залучаються науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, науковий ступінь та/або вчене звання, які відповідають основному профілю дисципліни, задовольняють ліцензійні вимоги щодо відповідності освітнім компонентам, які вони викладають, та підвищують власний фаховий рівень шляхом стажування чи інших форм підвищення кваліфікації кожні п'ять років.
Матеріально-технічне забезпечення	Наявна матеріально-технічна база відповідає ліцензійним умовам і дозволяє забезпечити успішну організацію освітнього процесу за всіма видами лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки здобувачів освіти, проведення науково-дослідної роботи; дистанційного навчання. В освітньому процесі використовуються відповідні навчальні приміщення для проведення лекційних занять, виконання практичних та лабораторних робіт, спеціалізовані кабінети із безкоштовним доступом до мережі Інтернет та лабораторії, оснащені спеціальним ліцензійним та вільно поширюваним програмним забезпеченням. Навчальні аудиторії, оснащені сучасним мультимедійним обладнанням. Приміщення, де проводяться заняття, відповідають санітарним нормам та

	вимогам правил пожежної безпеки. Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна інша інфраструктура, у тому числі для доступу осіб з особливими освітніми потребами, відповідно до вимог ліцензійних умов. Використовуються можливості інших закладів, як баз для проведення виробничих практик (за договорами про співпрацю). Університет має різнопланову соціально-побутову інфраструктуру (наукову бібліотеку з філіями, гуртожитки, їдальню, актову залу, спорткомплекс, стадіон, медпункт, пандуси для маломобільних груп населення).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення. Освітній процес забезпечено посібниками, довідниками, навчально-методичними матеріалами, а також фаховими періодичними виданнями за профілем підготовки здобувачів освіти. Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний доступ до навчально-методичних матеріалів та електронних інформаційних ресурсів ОПП, інтернет-мережі; функціонує система електронних кабінетів викладачів та здобувачів вищої освіти, система дистанційного навчання https://dl.sspu.edu.ua на платформі Moodle, електронний журнал, інтернет-сервіс розкладу. Наукова бібліотека (https://library.sspu.edu.ua) акумулює наукову та навчальну літературу й періодичні спеціальні видання з географії, біології та методик їх навчання, необхідні для аудиторної та самостійної роботи здобувачів освіти. Наявні читальні зали із вільним доступом до Інтернет для інформаційного пошуку та обробки результатів, отриманих здобувачами освіти. Діє електронний каталог, інституційний репозитарій (https://repository.sspu.sumy.ua), надається безпосередній та віддалений доступ до баз даних Scopus, Web of Science, видань видавництва «Springer Nature», повнотекстової колекції підручників видавництва «Центр учбової літератури». Офіційний веб-сайт університету (https://sspu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, перелік дисциплін даної спеціальності, навчальну, наукову й виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, профайли викладачів, електронну скриньку довіри (https://pgf.sspu.edu.ua/elektronna-skrinka-doviri) тощо. Навчально-методичне забезпечення. Наявні робочі програми усіх навчальних дисциплін; програма виробничої практики, комплексного кваліфікаційного іспиту. Навчально-методичне забезпечення дисциплін включає: матеріали для практичних та лабораторних робіт, самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін ОПП; методичні рекомендації з проходження виробничої практики, методичні рекомендації з підготовки кваліфікаційної роботи.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка магістрів здійснюється за кредитно-трансферною системою. Право на участь здобувачів вищої освіти у

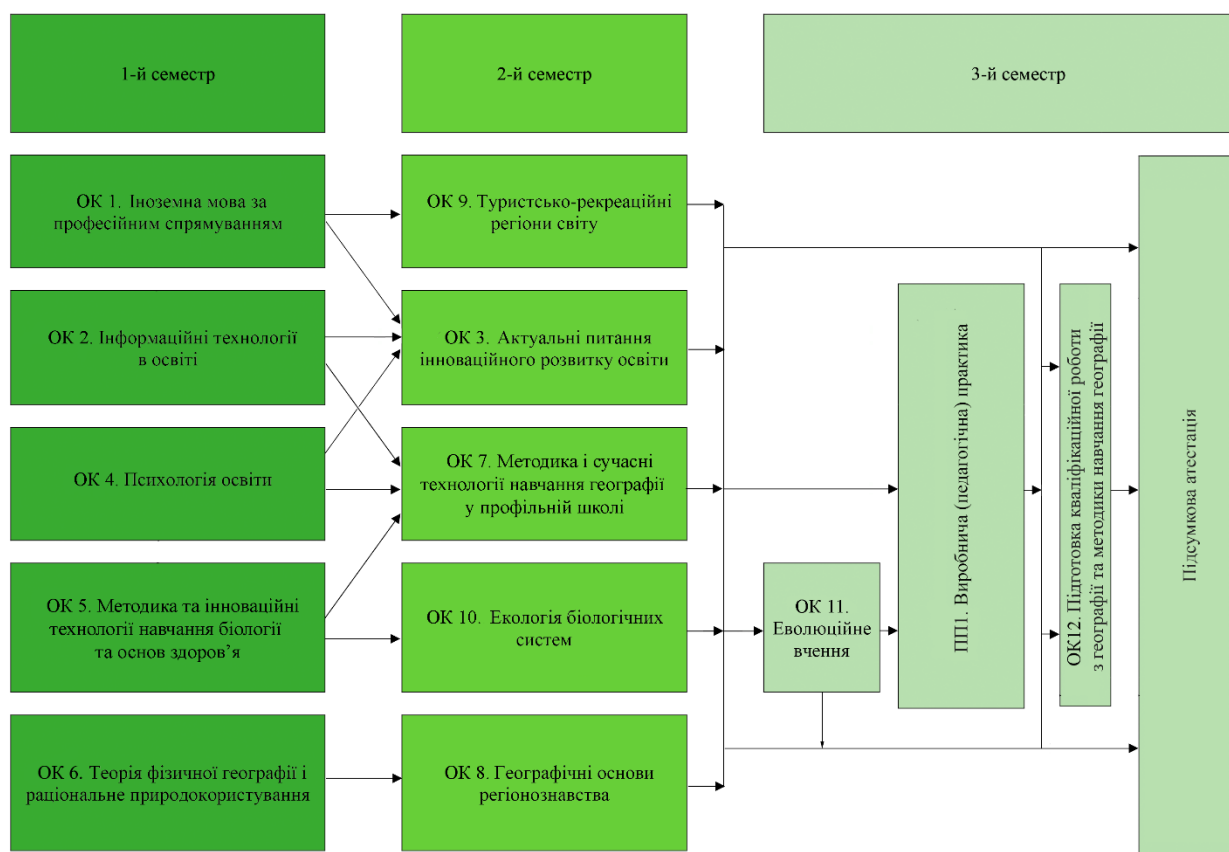
	програмах внутрішньої кредитної мобільності може бути реалізоване на підставі укладених договорів із вітчизняними закладами вищої освіти https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/akademichna-mobilnist та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів, передбачених нормативною базою університету.
Міжнародна кредитна мобільність	Право здобувачів вищої освіти на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод / договорів із закордонними закладами вищої освіти (https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/akademichna-mobilnist) та з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Підготовка іноземних громадян здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
Обов'язкові компоненти ОПП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
OK1	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	залік
OK2	Інформаційні технології в освіті	3	залік
1.2. Цикл загальної підготовки			
OK3	Актуальні питання інноваційного розвитку освіти	3	залік
OK4	Психологія освіти	3	залік
OK5	Методика та інноваційні технології навчання біології та основ здоров'я	5	іспит
OK6	Теорія фізичної географії і раціональне природокористування	6	іспит
OK7	Методика та сучасні технології навчання географії у старшій/профільній школі	5	іспит
OK8	Географічні основи регіоназнавства	3	залік
OK9	Туристсько-рекреаційні регіони світу	3	залік
OK10	Екологія біологічних систем	6	іспит
OK11	Еволюційне вчення	6	залік
OK12	Підготовка кваліфікаційної роботи з географії та методики навчання географії	12	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		58	
2. Вибіркові компоненти ОПП *			
Загальний обсяг вибірових компонент:		23	
3. Практична підготовка			
ПП1	Виробнича (педагогічна) практика	9	залік
Загальний обсяг практичної підготовки:		9	
4. Підсумкова атестація			
ПА1	Захист кваліфікаційної роботи з географії та методики навчання географії		
ПА2	Комплексний кваліфікаційний іспит з біології, методики навчання біології та основ здоров'я		
Всього			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) проводиться у формі захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи з географії та методики навчання географії і кваліфікаційного іспиту з біології, методики навчання біології та основ здоров'я. Освітній процес завершується видачею документів встановленого зразка про присудження освітнього ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Географія). Вчитель географії. Вчитель біології та основ здоров'я.

Кваліфікаційна робота є завершеним науковим дослідженням і повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків вчителя географії з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок.

Складання комплексного кваліфікаційного іспиту здійснюється у формі та за матеріалами, визначеними й підготовленими згідно програми кваліфікаційного іспиту.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ПП1
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК1			+	+				+					+
ЗК2		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ЗК3			+	+	+		+					+	+
ЗК4		+	+	+	+		+					+	+
ЗК5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ЗК7	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК8	+	+	+	+	+		+		+				
ЗК9	+		+	+	+		+	+					
ПК1	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК2						+		+	+			+	+
ПК3					+				+		+		
ПК4			+		+		+					+	+
ПК5	+	+	+		+		+	+				+	+
ПК6			+	+	+		+						+
ПК7			+	+	+		+					+	+
ПК8			+	+	+		+					+	+
ПК9	+	+	+	+	+		+						+
ПК10					+					+			+
ПК11	+	+	+	+	+		+					+	+
ПК12	+	+	+	+	+		+		+				+
ПК13		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК14	+	+	+	+								+	
ПК15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ПП1
ПРЗ1			+			+		+	+	+		+	
ПРЗ2			+			+		+	+			+	
ПРЗ3				+		+		+	+	+	+	+	
ПРЗ4			+		+		+						+
ПРЗ5	+		+		+	+	+	+		+	+	+	
ПРЗ6				+	+		+						+
ПРЗ7					+		+						+
ПРЗ8		+			+			+					+
ПРЗ9				+	+	+						+	+
ПРЗ10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ1			+	+	+		+						+
ПРУ2						+		+	+			+	
ПРУ3				+				+	+	+	+		
ПРУ4		+	+	+	+		+						+
ПРУ5			+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ6		+			+		+						+
ПРУ7	+	+	+	+	+		+					+	+
ПРУ8		+			+		+						+
ПРУ9			+	+	+		+						+
ПРУ10				+	+		+	+	+	+	+	+	+
ПРУ11	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ12		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРУ13	+	+							+			+	
ПРК1	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРК2		+		+	+		+					+	+
ПРК3	+			+									+
ПРК4	+					+		+		+			
ПРА1			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРА2		+	+	+	+					+			
ПРА3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+